

بررسی عادات‌های مطالعه و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی دزفول در سال ۱۳۹۴

یعقوب مدملی^۱، احمد اصلانی^۲، یسرا احمدی^۲، مهسا موسوی^۱، حمیده مشعلچی^{۳*}، مهدی نیک صفت^۱، مصطفی مدملی^۴

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران
^۲ دانشجوی کارشناسی، گروه پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی دزفول، دزفول، ایران
^۳ کارشناس ارشد، عضو هیئت علمی، دانشگاه علوم پزشکی دزفول، دزفول، ایران
^۴ دانشجوی کاردانی، کاردان فوریت‌های پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی دزفول، دزفول، ایران
 * نویسنده مسئول: حمیده مشعلچی، کارشناس ارشد، گروه پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی دزفول، دزفول، ایران. ایمیل: mashalchih@gmail.com

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۶/۰۶/۲۸

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۶/۰۱/۱۸

چکیده

مقدمه: نظر به اینکه روش مطالعه دانشجویان بر کل فرایند تحصیلی آنها اثرگذار است و در نهایت بر سرنوشت شغلی آنها تأثیر گذار خواهد بود، این مطالعه با هدف تعیین عادات‌های مطالعه و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان پرستاری و مامایی انجام شد.
روش کار: این مطالعه توصیفی مقطعی در سال ۱۳۹۴ بصورت سرشماری بر روی ۱۷۴ دانشجوی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی دزفول انجام شد. ابزار گردآوری داده‌ها شامل پرسشنامه استاندارد عادات‌های مطالعه (PSSHI) و پرسشنامه دموگرافیک بر پایه خودگزارش دهی بود. جهت تجزیه و تحلیل داده از نرم افزار SPSS18 و آزمون‌های آماری t مستقل، من ویتنی، آنالیز واریانس یک راه و کروسکال والیس استفاده گردید.

یافته‌ها: در این مطالعه ۷۱ نفر مذکر (۴۰/۸۱ درصد) و ۱۰۳ نفر مؤنث (۵۹/۲ درصد) و از این میان ۹۷ نفر رشته پرستاری، ۱۵ نفر اتاق عمل، ۲۱ نفر فوریت پزشکی بودند. میانگین نمره کل عادات‌های مطالعه دانشجویان 46.2 ± 10 بود. میان نمره کل عادات مطالعه با سال تحصیلی ($P < 0.001$)، محل سکونت ($P = 0.04$) و ساعات مطالعه در روز ($P = 0.04$) رابطه معنادار آماری وجود داشت. همچنین میان توانایی خواندن با مقطع تحصیلی ($P < 0.001$)، محل سکونت ($P < 0.001$)، سال تحصیلی ($P < 0.001$) و معدل ($P < 0.001$) رابطه معنادار آماری وجود داشت. میان انگیزش یادگیری با جنس رابطه معناداری وجود نداشت ($P = 0.93$) ولی میان انگیزش و سال تحصیلی رابطه معنادار وجود داشت ($P = 0.04$).

نتیجه گیری: با توجه به اینکه وضعیت مطالعه در بین دانشجویان این دانشگاه در حد نسبتاً مطلوب گزارش شده است به نظر می‌رسد دانشجویان به اندازه کافی با امکانات و شرایط یادگیری و مهارت‌های مطالعه آشنایی ندارند، لذا توصیه می‌شود که جهت بالا بردن مهارت‌های مطالعه در دانشجویان جدید الورود به هر دانشگاهی کارگاه‌های آموزشی در برنامه ریزی درسی آنها گنجانده شود به طوری که هنگام ورود به دانشگاه با این مهارت‌ها آشنا شوند که می‌تواند در پیشرفت تحصیلی و بالا بردن انگیزه تحصیلی آنان مؤثر باشد.
واژگان کلیدی: عادات‌های مطالعه، دانشجویان، یادگیری، پیشرفت تحصیلی

تمامی حقوق نشر برای انجمن علمی پرستاری ایران محفوظ است.

مقدمه

دیگر آن را روشی برای کدگذاری، ذخیره سازی، نگهداری، بازگویی و استفاده از اطلاعات به روش مؤثر می‌دانند (۳). مهارت‌های مطالعه با موفقیت در یادگیری مرتبط است و می‌توان آن را از طریق مداخلات آموزشی، تغییر داد (۴). رویکردهای مطالعه به دو نوع سطحی و عمقی تقسیم می‌شود (۵) از جمله رویکردهای سطحی می‌توان به بازخوانی

مطالعه را می‌توان خواندن هدفمند و همراه با یادداشت برداری تعریف کرد که اغلب با خواندن، مشاهده کردن، سؤال کردن، گوش دادن، اندیشه و اظهار عقیده همراه است (۱). گروهی از محققان مهارت‌های مطالعه را یک فعالیت شناختی که فرآیند ذخیره، بازیابی و استفاده از دانش و آموخته‌ها را تسهیل می‌نماید تعریف می‌کنند (۲) و گروهی

پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی دزفول در سال ۱۳۹۴ انجام دادند.

روش کار

این پژوهش توصیفی مقطعی در سال ۱۳۹۴ بر روی دانشجویان ترم دو تا هشت کلیه مقاطع و رشته‌های دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی دزفول انجام شده است و معیار خروج شامل ناقص پر کردن پرسشنامه می‌باشد. ۱۷۴ نمونه به روش سرشماری از جامعه پژوهش انتخاب شدند. داده‌ها به شیوه خودگزارشی جمع آوری شد. ابزار جمع آوری داده شامل پرسشنامه استاندارد عادت‌های مطالعه بود. پرسشنامه عادت‌های مطالعه (PSSHI): پرسشنامه عادت‌های مطالعه (PSSHI) که معادل انگلیسی آن Palsana & Sharma study habit Inventory است توسط پالسانی و شرما ساخته شده است و شامل ۴۵ سؤال است. پرسشنامه عادت‌های مطالعه (PSSHI) در مجموع ۸ حیطه را می‌سنجد که عبارتند از: تقسیم بندی زمان، وضعیت فیزیکی، توانایی خواندن، یادداشت کردن، عوامل مؤثر در انگیزش یادگیری، حافظه، برگزاری امتحانات، و تندرستی به معنی عادت‌های سالم تغذیه، خواب و ورزش. نمره کلی فرد می‌تواند بین ۰ تا ۹۰ باشد و هرچه نمره بالاتر باشد نشانگر عادت‌های مطالعه بهتر است. چنانچه نمره کمتر از ۳۰ باشد عادت‌های مطالعه نامطلوب و اگر بین ۳۱ تا ۶۰ باشد عادت‌های مطالعه نسبتاً مطلوب و اگر نمره ۶۱ و بالاتر باشد، عادت‌های مطالعه مطلوب در نظر گرفته می‌شود. روایی و پایایی پرسشنامه در مطالعات متعدد تأیید شده است. بر این اساس پایایی بازآزمون ۰/۸۸، ثبات درونی به دو روش دو نیم کردن ۰/۶۵ و نیز روایی وابسته به محتوا ۰/۷۴ گزارش شده است (۱۹). ملاحظات اخلاقی در این پژوهش شامل توضیح هدف از انجام پژوهش به صورت واضح و روشن برای دانشجویان، کسب رضایت آگاهانه از این افراد و محرمانه باقی ماندن اطلاعات ناشی از پژوهش بر هر فرد می‌باشد. پژوهشگران اقدام به توزیع پرسشنامه در میان کلیه دانشجویان کردند و قبل از توزیع پرسشنامه، ابتدا و در مورد شرکت داوطلبانه در مطالعه، محرمانه بودن اطلاعات دریافتی و نحوه تکمیل پرسشنامه توضیح داده شد. مدت زمان لازم برای تکمیل هر پرسشنامه ۲۰ تا ۳۰ دقیقه در نظر گرفته شد. در پایان پرسشنامه‌هایی که دانشجویان به طور کامل تکمیل نکرده بودند و اطلاعات مخدوش داشتند از مطالعه خارج شدند و داده‌ها برای تجزیه و تحلیل وارد نرم افزار آماری SPSS نسخه ۱۸ شدند و از آزمون‌های آماری t مستقل، من ویتنی، آنالیز واریانس یک راهه و کروسکال والیس جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد.

یافته‌ها

نمونه مورد پژوهش شامل ۱۷۴ دانشجوی دانشکده پرستاری و مامایی با میانگین سنی $1/5 \pm 21/10$ بود. نتایج نشان داد که ۷۱ نفر مذکر (۴۰/۸۱ درصد) و ۱۰۳ نفر مؤنث (۵۹/۲ درصد) و از این افراد ۹۷ نفر رشته پرستاری، ۱۵ نفر اتاق عمل ۲۱ نفر فوریت پزشکی بودند که ۲۱ نفر در مقطع کاردانی و ۱۵۳ نفر در مقطع کارشناسی قرار داشتند. ۴۵ نفر (۲۵/۹ درصد) در سال اول تحصیلی، ۷۶ نفر (۴۳/۷ درصد) در سال دوم، ۵۰ نفر (۲۸/۷ درصد) در سال سوم و ۳ نفر (۱/۷ درصد) در سال چهارم تحصیلی بودند. ۴ نفر (۲/۳ درصد) دارای معدل ۱۴-۱۲/۵۴

یادکرار و مرور ذهنی اشاره کرد که به دوام اطلاعات درحافظه کوتاه مدت کمک می‌کند و از جمله رویکردهای عمقی می‌توان به تصویرسازی، بسط دادن و رمزگذاری مطالب اشاره کرد که منجر به ماندگاری اطلاعات درحافظه بلند مدت می‌شود (۶). حسینی و همکارانش در بررسی عادت‌های مطالعه دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی یزد بر نقش یادداشت برداری و مدیریت زمان تاکید نموده‌اند. بیشتر دانشجویان دارای مشکل در یادگیری بوده و از نظر مدیریت زمان مشکل دارند (۷). تجربه نشان داده که برخی دانشجویان ساعت‌ها مطالعه می‌کنند اما نتیجه رضایت بخش نمی‌گیرند این افراد به دلیل عدم اطلاع از روش‌های درست تلاش زیاد می‌کنند اما به نتایج دلخواه نمی‌رسند (۸). داشتن برنامه منظم و مطالعه عمیق و همراه با تمرکز در یادگیری دانشجویان علوم پزشکی مؤثر است (۹). بررسی‌ها نشان می‌دهد بکارگیری روش‌ها و مهارت‌های مطالعه و شرکت در سمینارهای دانشگاهی در زمینه مهارت‌های مطالعه، توسط دانشجویان در یادگیری بهتر مطالب مؤثر است (۱۰). انگیزه، تعهد، مهارت‌های اجتماعی، مهارت‌های مطالعه (۱۱) و استفاده از روش‌ها و فنون مطالعه (۱۲) در توانمندی و موفقیت تحصیلی، تأثیر دارد. نیمی از دانشجویان، بدون آمادگی‌های لازم از قبیل مهارت‌های مطالعه وارد دانشگاه می‌شوند و به موفقیت تحصیلی نمی‌رسند (۱۳). طی مطالعه‌ای که در آمریکا روی عادت‌های مطالعه دانشجویان کارشناسی ارشد انجام شده، مشخص می‌شود که ناکافی بودن مهارت‌های مطالعه در افت تحصیلی دانشجویان مؤثر بوده است (۱۴). برای این که مطالعه مؤثر و بازدهی آن بیشتر باشد یادگیری مهارت‌های مطالعه، ضروری است (۱۵). حفظ مطالب علمی با تصویرسازی از آموخته‌ها در ذهن از بازخوانی و خط کشی زیر مطالب است (۱۶). طبق مطالعات انجام شده در کشور ایران مهارت‌های مطالعه و یادگیری از حد مطلوب به دور می‌باشد مطالعه حسینی و همکارانش نشان می‌دهد بیش از ۲/۳ دانشجویان دارای مهارت‌های صحیح مطالعه نمی‌باشند (۱۷). فریدونی مقدم و چراغیان هم معتقدند فقط ۸۰ درصد دانشجویان پرستاری دارای عادت مطالعه خوب و مطلوب بوده‌اند (۱). نارسایی در مهارت‌های مطالعه و یادگیری، می‌تواند به طور منفی بر دیگر مزایای محیط آموزشی و حتی قابلیت‌ها و سلامت حسی و روانی افراد تأثیر بگذارد و بکارگیری آن‌ها می‌تواند نارسایی‌های محیط آموزشی و حتی انگیزه پایین را جبران کند و حتی باعث افزایش انگیزه شود (۱۸). براساس نظر محققان، استفاده نکردن از یک روش مطالعه صحیح موجب از بین رفتن انرژی دانشجو می‌شود و یکی از مهمترین عوامل افت و عقب ماندگی تحصیلی است که بسیاری از دانشجویان را دچار اضطراب و سردرگمی می‌کند و نتایج امتحانات آنها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. همچنین روش مطالعه دانشجویان بر کل فرایند تحصیلی آنها اثرگذار است و درنهایت بر سرنوشت شغلی آنها تأثیر گذار خواهد بود (۱). دانشجویان علوم پزشکی بعد از ورود به دانشگاه با حجم انبوهی از مطالب مواجه می‌شوند که بدون استفاده از راهبردهای مطالعه به موفقیت تحصیلی نمی‌رسند انجام این پژوهش تلاش کوچکی در جهت آگاه ساختن دانشجویان از عادت‌های مطالعه و راهبردهای مطالعه و کمک به آنها برای رسیدن به موفقیت تحصیلی می‌باشد. لذا محققان، این مطالعه را با هدف تعیین عادت‌های مطالعه و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشکده

محل سکونت ($P < 0/001$)، سال تحصیلی ($P < 0/001$) و معدل ($P < 0/001$) رابطه معنادار آماری وجود داشت. میان انگیزش یادگیری با جنس رابطه معناداری وجود نداشت ($P = 0/93$) (تصویر ۱) ولی میان انگیزش و سال تحصیلی رابطه معنادار وجود داشت ($P = 0/01$). همچنین یافته‌ها حاکی از آن بود که میان یادداشت کردن با رشته تحصیلی ($P < 0/001$)، سال تحصیلی ($P < 0/001$) و معدل ($P = 0/01$) هم رابطه معنادار آماری وجود داشت. جدول ۲ میانگین و انحراف معیار و رابطه آن با سایر متغیرهای دموگرافیک را نشان می‌دهد.

نفر (۳۱ درصد) دارای معدل ۱۶-۱۴/۹۰ نفر (۵۱/۷ درصد) دارای معدل ۱۸-۲۰ و ۲۲ نفر (۱۲/۶ درصد) دارای معدل ۱۸-۲۰ بودند. جدول ۱ سایر اطلاعات جمعیت شناختی این افراد را نشان می‌دهد. میانگین نمره کل عادت‌های مطالعه دانشجویان $10 \pm 46/2$ بود. آزمون کلموگروف اسمیرنوف نشان داد توزیع متغیر نمره کل عادت مطالعه نرمال بوده اما توزیع مؤلفه‌های عادت مطالعه نرمال نیست. میان نمره کل عادت مطالعه با سال تحصیلی ($P < 0/001$)، محل سکونت (۰/۰۴) ($P =$) و ساعات مطالعه در روز ($P = 0/01$) رابطه معنادار آماری وجود داشت. همچنین میان توانایی خواندن با مقطع تحصیلی ($P < 0/001$).

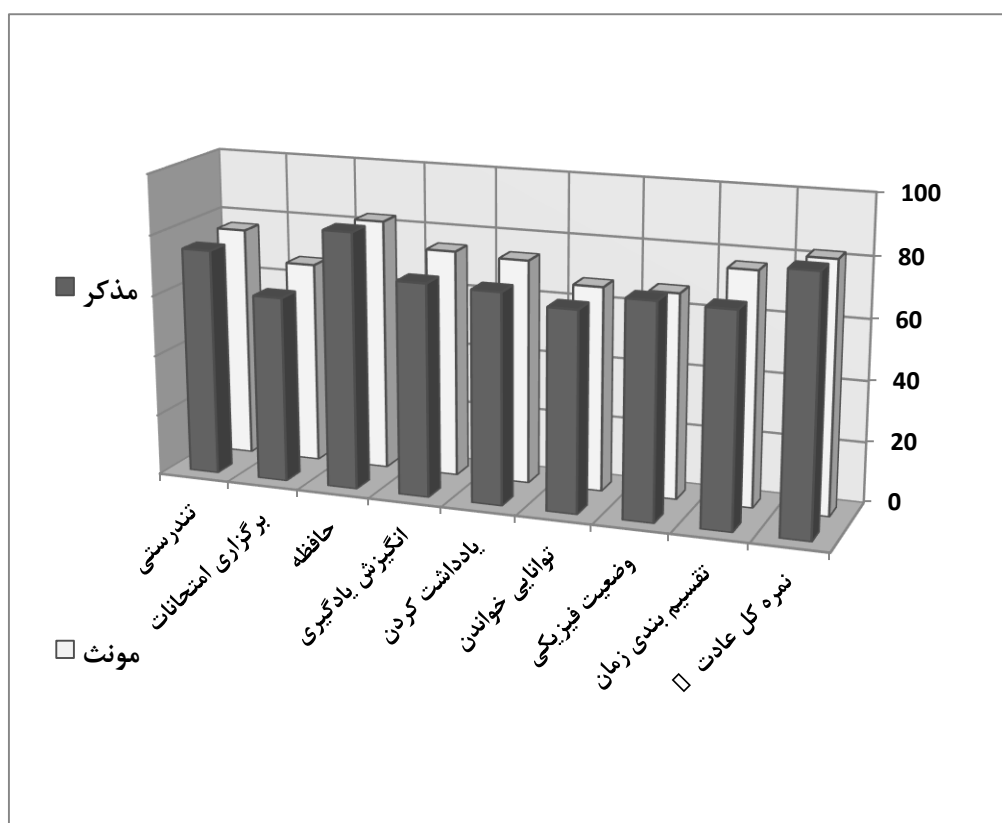
جدول ۱: شاخص‌های دموگرافیک دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی

تقسیم بندی	تعداد	درصد
جنس		
مذکر	۷۱	۴۰/۸
مؤنث	۱۰۳	۵۹/۲
تأهل		
مجرد	۱۵۱	۸۶/۸
متأهل	۲۳	۱۳/۲
رشته تحصیلی		
پرستاری	۹۷	۵۵/۷
اتاق عمل	۵۶	۳۲/۲
فوریت‌های پزشکی	۲۱	۱۲/۱
مقطع		
کاردانی	۲۱	۱۲/۱
کارشناسی	۱۵۳	۸۷/۹
سال تحصیلی		
اول	۴۵	۲۵/۹
دوم	۷۶	۴۳/۷
سوم	۵۰	۲۸/۷
چهارم	۳	۱/۷
محل سکونت		
منزل شخصی	۵۲	۲۹/۹
خوابگاهی	۱۲۲	۷۰/۱
ساعت مطالعه در روز		
تا ۲ ساعت	۱۱۷	۶۷/۲
۲ تا ۴ ساعت	۴۲	۲۴/۱
۴ تا ۶ ساعت	۶	۳/۴
بیشتر از شش ساعت	۹	۵/۲
معدل تحصیلی		
زیر ۱۲	۴	۲/۳
۱۲ تا ۱۴	۴	۲/۳
۱۴ تا ۱۶	۵۴	۳۱/۰
۱۶ تا ۱۸	۹۰	۵۱/۷
۱۸ تا ۲۰	۲۲	۱۲/۶

* سطح معنی داری زیر ۰/۰۵ در نظر گرفته شده است.

جدول ۲: میانگین نمره کل عادت‌های مطالعه و مؤلفه‌های آن در دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی و ارتباط با متغیرهای دموگرافیک با استفاده از آزمون‌های آماری t مستقل، من ویتنی، آنالیز واریانس یک راهه و کروسکال وایس

متغیر	میانگین	انحراف معیار	رابطه با تأهل	رابطه با رشته تحصیلی	رابطه با مقطع تحصیلی	رابطه با سال تحصیلی	رابطه با محل سکونت	رابطه با ساعت مطالعه روزی	رابطه با معدل تحصیلی
نمره کل عادت مطالعه	۴۶/۲	۱۰	۰/۴۹	۰/۸۸	۰/۲۹	* < ۰/۰۰۱	* ۰/۰۴	* ۰/۰۱	۰/۰۵
تقسیم بندی زمان	۵/۵۱	۱/۹۱	۰/۵۵	۰/۱۹	۰/۴۸	* < ۰/۰۰۱	۰/۲۴	* ۰/۰۰	۰/۱۸
وضعیت فیزیکی	۶/۴۳	۱/۸۹	۰/۲۷	* ۰/۰۰	* ۰/۰۲	* ۰/۰۱	۰/۴۰	* ۰/۰۰	۰/۲۱
توانایی خواندن	۷/۹۰	۲/۳۲	۰/۶۵	۰/۰۷	* < ۰/۰۰۱	* < ۰/۰۰۱	* < ۰/۰۰۱	۰/۵۴	* ۰/۰۰
یادداشت کردن	۲/۶۵	۱/۶۲	۰/۶۴	* ۰/۰۰	۰/۰۵	* < ۰/۰۰۱	۰/۰۵	۰/۵۱	* ۰/۰۱
انگیزش یادگیری	۶/۹۵	۲/۲۵	* ۰/۰۴	۰/۰۶	۰/۲۵	* ۰/۰۱	۰/۸۶	۰/۱۰	۰/۰۶
حافظه	۴/۲۹	۱/۲۲	۰/۶۲	* ۰/۰۱	* ۰/۰۴	۰/۰۵	۰/۹۹	* < ۰/۰۰۱	* ۰/۰۴
برگزاری امتحانات	۹/۱۲	۲/۲۳	۰/۷۲	۰/۰۶	۰/۲۵	* < ۰/۰۰۱	۰/۰۸	* < ۰/۰۰۱	۰/۱۰
تندرستی	۲/۸۲	۱/۳۷	۰/۶۷	* ۰/۰۲	* ۰/۰۱	* < ۰/۰۰۱	* < ۰/۰۰۱	۰/۱۷	* ۰/۰۳

تصویر ۱: میانگین نمرات عادت‌های مطالعه و مؤلفه‌های آن در دو جنس در دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی

(۲۳). زارع زاده و همکاران نیز اعلام کردند که رابطه معناداری بین مهارت‌های مطالعه با ترم تحصیلی و معدل دیده نشد (۴) در حالی که در مطالعه‌ای که مشایخی و همکاران (۲۲) انجام دادند و همچنین در مطالعه ترشیزی (۲۱) و فریدونی مقدم (۱) ایجاد رابطه مثبت و معناداری را بین نمره عادت‌های مطالعه و عملکرد تحصیلی آنها اعلام کردند. همچنین بادله شמושکی اظهار داشت با افزایش معدل تحصیلی نمره مهارت‌های مطالعه نیز در دانشجویان بالاتر می‌رود (۲۵). یکی از دلایل تفاوت در نتایج را می‌توان به تفاوت در جامعه مورد پژوهش، رشته تحصیلی و مقطع تحصیلی آنها مربوط دانست. زیرا در پژوهش حاضر هم از دانشجویان فوریت‌های پزشکی که در مقطع کاردانی بودند و هم از دانشجویان پرستاری و اتاق عمل که در مقطع کارشناسی بودند استفاده شده است در حالی که تحقیق فریدونی مقدم فقط روی دانشجویان پرستاری و مقاله ترشیزی و شکیبایی روی تمام دانشجویان علوم پزشکی انجام شده است. از طرفی در هر ترم تحصیلی، اساتیدی که دانشجویان را در رشته‌های مختلف آموزش می‌دهند متفاوت است لذا ممکن است ملاک نمره دهی آنان نیز متفاوت باشد که می‌تواند بر معدل دانشجویان تاثیرگذار باشد. همچنین تعداد واحدهای کارآموزی و اساتید آنها در رشته‌های مختلف متفاوت است که این خود می‌تواند دلیلی بر ایجاد تفاوت در نتایج مطالعات مختلف باشد. یکی دیگر از نتایجی که از این پژوهش بدست آمد عدم وجود رابطه معنادار بین جنس با نمره کل عادت‌های مطالعه بود. اما در حوزه تندرستی و برگزاری امتحانات این رابطه معنادار شد. این در حالی است که در مطالعه مشایخی (۲۲) نیز رابطه معناداری بین نمره عادت‌های مطالعه و مشخصات دموگرافیک دیده نشد فقط در حوزه حافظه بین نمره عادت‌ها مطالعه و جنس رابطه، معنادار شد. همچنین در مطالعه حاضر بین تأهل و نمره کل عادت‌های مطالعه رابطه‌ای دیده نشد که این می‌تواند به دلیل تعداد خیلی کم دانشجویان متأهل در مطالعه باشد و از این نظر با یافته‌های مطالعه ترشیزی و همکاران (۲۱) و مطالعه فریدونی مقدم و همکاران (۱) مطابقت دارد در حالیکه در مطالعه نوریان (۷) دانشجویان مجرد در بعضی حیطه‌ها مانند سرعت مطالعه، یادداشت برداری و درک مطلب وضعیت بهتری نسبت به متأهلین داشتند لذا پیشنهاد می‌شود در مطالعات آینده گروه‌های بزرگ‌تری از متأهلین در مطالعه شرکت داده شود تا امکان مقایسه وجود داشته باشد.

از دیگر نتایج پژوهش حاضر، رابطه معناداری است که در حوزه انگیزش یادگیری با سال تحصیلی و تأهل دیده شد. مطالعه ثمر بخش به دو عامل علاقه نسبت به مطالب خواندنی و کاربرد ماهرانه فنون مطالعه بستگی دارد. علاقه داشتن نسبت به مطالب خواندنی سبب می‌شود تا انگیزه شخص، نسبت به افزایش مطالعه بیشتر شود و مطالعه بیشتر منجر به بهتر شدن کاربرد فنون مطالعه گردد (۷). در مطالعه حاضر بین نمره کل عادت‌های مطالعه و سال تحصیلی دانشجویان رابطه معناداری دیده شد و این بدان معنی است که دانشجویان با افزایش سنوات تحصیلی تجربه مناسبی برای استفاده از مهارت‌های مطالعه بدست می‌آورند که از این نظر با مطالعه‌ای که نوریان در دانشگاه زنجان انجام دادند مطابقت دارد (۷). در پژوهش حاضر نمره کل کسب شده در مهارت‌های مطالعه بر حسب محل سکونت دانشجویان رابطه معناداری را نشان داد که این نتایج با مطالعه ترشیزی و همکاران (۲۱)، نوریان و همکاران (۷) مغایرت دارد در حالیکه راوری (۲۶) و همکاران با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته بر روی دانشجویان علوم پزشکی کرمان

این مطالعه با هدف عادت‌های مطالعه و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی دزفول انجام شد. پیشرفت و موفقیت‌های تحصیلی دانش آموزان و دانشجویان در سیستم‌های آموزش عمومی و عالی به دانش و کاربرد مؤثر مهارت‌های مطالعه بستگی دارد (۲۰). مطالعه توصیفی حاضر اطلاعاتی راجع به وضعیت مهارت‌های مطالعه و عوامل مؤثر بر آن بر روی دانشجویان دانشکده پرستاری دانشگاه علوم پزشکی دزفول را نشان می‌دهد. با بررسی نتایج بدست آمده از پژوهش حاضر می‌توان گفت وضعیت عادت‌ها و مهارت‌های مطالعه دانشجویان دانشکده پرستاری دانشگاه علوم پزشکی دزفول با توجه به میانگین نمره کل عادت‌های مطالعه (۴۶/۲) در حد نسبتاً مطلوب برآورد شده است که با توجه به نقش مهارت‌های مطالعه در کاهش اضطراب، خستگی، صرفه جویی در وقت و افزایش انگیزه دانشجویان که موجب پیشرفت تحصیلی آن‌ها می‌شود این وضعیت به هیچ عنوان مطلوب نمی‌باشد و این یافته با مطالعه فریدونی مقدم (۱)، ترشیزی (۲۱) و مشایخی (۲۲) شباهت دارد. شاید بتوان دلیل این تشابه را عدم آشنایی دانشجویان و دانش آموزان با مهارت‌های مطالعه از ابتدای تحصیل حتی در دوران مدرسه دانست. یکی از نتایجی که از این مطالعه برداشت شد نمرات دانش آموزان بود که در حوزه‌های مختلف مهارت‌های مطالعه یکسان نبود و این تفاوت در مطالعات مختلف نیز متغیر بود به طوری که مشکلات عمده دانشجویان در پژوهش حاضر در زمینه‌های مختلف عادت‌ها و مهارت‌های مطالعه به ترتیب در زمینه یادداشت برداری (۲/۶۵)، تندرستی (۲/۸۲)، حافظه (۴/۲۹)، تقسیم بندی زمان (۵/۵۱)، وضعیت فیزیکی (۶/۴۳)، انگیزش یادگیری (۶/۹۵)، توانایی خواندن (۷/۹۰) و برگزاری امتحانات (۹/۱۲) بود. در پژوهشی که توسط فریدونی مقدم و همکاران با استفاده از آزمون عادت‌های مطالعه (PSSHI) انجام دادند بزرگترین مشکل دانشجویان را در حیطه یادداشت برداری و کمترین مشکل آنها را در زمینه برگزاری امتحانات اعلام کردند (۱). در تحقیق دیگری که توسط ترشیزی و همکاران (۲۱) انجام گرفته است عمده مشکلات دانشجویان در حیطه یادداشت برداری اعلام گردیده است که با نتایج پژوهش حاضر همخوانی دارد. اما در مطالعه‌ای که هاشمیان انجام داده است کمترین نمرات دانشجویان را در زمینه سلامتی مطالعه اعلام کرده است (۲۳). همچنین در مطالعه‌ای که شیرازیان و همکاران انجام دادند کمترین نمره‌ای که دانشجویان کسب کردند در زمینه مدیریت زمان اعلام شده است که با مطالعه حاضر مغایرت دارد (۲۴). شاید بتوان دلیل این عدم همخوانی را به تفاوت در ماهیت رشته دانشجویان مورد مطالعه، ابزار مورد استفاده و مقطع تحصیلی دانشجویان مربوط دانست زیرا مطالعه ترشیزی، فریدونی مقدم بر روی دانشجویان علوم پزشکی انجام شده است در حالی که مطالعه هاشمیان بر روی دانشجویان دانشگاه اصفهان انجام شده است و همچنین ابزاری که در مطالعه شیرازیان از آن استفاده شده است با ابزار مورد استفاده در مقاله ترشیزی و فریدونی مقدم و پژوهش حاضر متفاوت است.

یافته جالبی که در این پژوهش می‌توان به آن اشاره کرد عدم وجود رابطه معنادار بین نمره کل عادت‌های مطالعه و معدل تحصیلی است. هاشمیان و همکاران نیز در مطالعه خود به همین نتایج دست یافتند

کافی با امکانات و شرایط یادگیری و مهارت‌های مطالعه آشنایی ندارند و از آنجاییکه دانشجویان از اقبال فرهیخته هر جامعه‌ای هستند و باید وضعیت مطالعه آنان در حد خوب و عالی باشد و همچنین به عقیده محققان، عادت‌ها و مهارت‌های مطالعه افراد، قابل آموزش و فراگیری هستند پس می‌توان این عادت‌ها را گسترش داد لذا توصیه می‌شود که جهت بالا بردن مهارت‌های مطالعه در دانشجویان جدید الورد به هر دانشگاهی کارگاه‌های آموزشی در برنامه ریزی درسی آنها گنجانده شود به طوری که هنگام ورود به دانشگاه با این مهارت‌ها آشنا شوند که می‌تواند در پیشرفت تحصیلی و بالا بردن انگیزه تحصیلی آنان مؤثر باشد. با توجه به اینکه دانشجویان یکی از اساسی‌ترین عوامل پیشرفت یک جامعه به شمار می‌آیند و پیشرفت آنان بر پایه تحصیل و علم آموزی بر پایه عادت‌های درست مطالعاتی می‌باشد و اینکه این پژوهش نشان داد درصد زیادی از دانشجویان عادت نادرست مطالعاتی دارند بنظر می‌رسد توجه جدی به عادت‌های مطالعه و ارائه راهکاری برای ارتقای آن ضروری باشد. در این میان توجه به رابطه بین عادت‌های مطالعه و مشخصات دموگرافیک ذکر شده کمک کننده است. از محدودیت‌های پژوهش می‌توان به بررسی عادت‌های مطالعه در یک دانشکده و منطقه جغرافیایی خاص اشاره کرد. لذا انجام مطالعات بیشتر توصیه می‌شود.

سپاسگزاری

از تمامی دانشجویان شرکت کننده در مطالعه، مسئولین محترم دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی دزفول و مسئولین محترم معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی اهواز کمال تقدیر و تشکر را داریم

نشان دادند که بین مدیریت زمان مطالعه و محل سکونت دانشجویان ارتباط معناداری وجود دارد. دلیل این تفاوت را می‌توان به تفاوت در شرایط خوابگاه‌های مختلف در شهرهای مختلف مربوط دانست زیرا عدم وجود مکان مناسب جهت مطالعه، وجود تعداد افراد زیاد در اتاق‌ها و عدم وجود آرامش و سکوت در مکان مطالعه از عوامل تأثیر گذار بر مطالعه می‌باشد. یکی دیگر از نتایج جالب در این مطالعه وجود همبستگی مثبت بین یادداشت برداری و معدل تحصیلی بود. نتایج مطالعات نشان می‌دهد دانشجویانی که هنگام یاد گرفتن، یادداشت برداری می‌کنند و پس از آن نوشته‌های خود را مرور می‌کنند موفق‌تر بودند نسبت به آنهایی که چکیده بر نمی‌داشتند که این نتایج با نتایج مطالعه‌ای که شکیبایی و همکارانشان انجام داده است هماهنگ است (۲۷). مشاوران علمی معتقدند که یادداشت برداری به آموزش بیشتر کمک می‌کند. بسیاری از مطالعات دیگر نیز گزارش کردند بهبود مهارت یادداشت برداری به دانش آموزان در به خاطر آوردن و فهم مطالب کوتاه مدت و بلند مدت کمک می‌کند (۲۷). در نهایت به نظر می‌رسد که دلیل تفاوت در نتایج مطالعات مختلف علاوه بر ابزارهای متفاوت سنجش و جامعه مورد بررسی به دلیل ویژگی‌های مختلف تیپ‌های دانشگاهی در سطح کشور و تراز و رتبه دانشجویان وارد شده به رشته‌های مختلف نیز می‌باشد. لذا پیشنهاد می‌گردد که مطالعات مشابه در حجم نمونه‌های بیشتر در سطح کل دانشجویان علوم پزشکی کشور انجام شود تا قابلیت تعمیم پذیری بیشتری داشته باشد.

نتیجه گیری

با توجه به اینکه وضعیت مطالعه در بین دانشجویان این دانشگاه در حد نسبتاً مطلوب گزارش شده است به نظر می‌رسد دانشجویان به اندازه

References

1. Fereydoonmoghadam M, Cheraghian B. [Study habits and its relation to academic performance in Abadans nursing students]. *Strides Dev Med Educ*. 2009;6(1):21-8.
2. Derossis AM, Da Rosa D, Schwartz A, Hauge LS, Bordage G. Study habits of surgery residents and performance on American Board of Surgery In-Training examinations. *Am J Surg*. 2004;188(3):230-6. DOI: 10.1016/j.amjsurg.2004.06.001 PMID: 15450825
3. Chen M-L. Influence of grade level on perceptual learning style preferences and language learning strategies of Taiwanese English as a foreign language learners. *Learn Individ Differ*. 2009;19(2):304-8.
4. Zarezadeh Y, Rasolabadi M. [Students' Study Skills and Habits and Some Related Factors in Kurdistan University of Medical Sciences]. *J Med Educ Dev*. 2015;8(17):29-37.
5. Gijbels D, Segers M, Struyf E. Constructivist learning environments and the (im) possibility to change students' perceptions of assessment demands and approaches to learning. *Instruct Sci*. 2008;36(5-6):431.
6. Saif A, Fathabadi J. [Different approaches to lesson study and the relationship of study skills with academic achievement, gender and educational experience of university students]. *Daneshvar Raftar*. 2009;15(33):29-40.
7. Mousavinasab N, Fahri A, Mohammadzadeh A. [Medical Students' study skills and habits in Zanjan University of Medical Sciences]. *Iranian J Med Educ*. 2006;6(1):101-7.
8. Karami A, Delavar A, Bahrami H, Karimi Y. Development a measurement for learning & strategies & determine its relationship with academic achievement. *J Psychol*. 2006;9(4).
9. Reid WA, Duvall E, Evans P. Can we influence medical students' approaches to learning? *Med Teach*. 2005;27(5):401-7. DOI: 10.1080/01421590500136410 PMID: 16147792
10. Starke MC. Retention, Bonding, and Academic Achievement: Effectiveness of the College Seminar in Promoting College Success. ERIC, 1994.
11. DiPerna JC. Academic enablers and student achievement: Implications for assessment and intervention services in the schools. *Psychol Sch*. 2006;43(1):7-17. DOI: 10.1002/pits.20125
12. Feizipour H, Zeinali A. [The effect of teaching the learning and studying strategies on unsuccessful college students' development in urmia university of medical sciences]. *J Urmia Nurs Midwifery Fac*. 2013;11(1):0-.
13. Haycock K, Huang S. Are today's high school graduates ready. *Thinking* 2001;5(1):3-17.
14. Franklin F. Study habits of undergraduate education students. ProQuest; 2006.

15. MacNamara D, Penner K. First-year math students: using study skills and motivation to predict academic Success. *J Res Math Educ.* 2006;21:33-46.
16. Spiegel GF, Barufaldi JP. The effects of a combination of text structure awareness and graphic postorganizers on recall and retention of science knowledge. *J Res Sci Teach.* 1994;31(9):913-32. DOI: [10.1002/tea.3660310907](https://doi.org/10.1002/tea.3660310907)
17. Hosseini SMH, Ahmadi MH, Abbasi Shavazi M, Eslami Farsani S. Study skills in bachelor students in the School of Public Health, Yazd, 2006. *Strides Dev Med Educ.* 2009;5(2):88-93.
18. Yip MCW. Differences in Learning and Study Strategies between High and Low Achieving University Students: A Hong Kong study. *Educ Psychol.* 2007;27(5):597-606. DOI: [10.1080/01443410701309126](https://doi.org/10.1080/01443410701309126)
19. PSSHI. [Designer and producer of laboratory, Psychology and Rehabilitory Tools]. Tehran: Ravan Tajhiz Sina; 2012.
20. Didarloo A, Khalkhali H, Rahimi B, Allahyari T. [Study Skills and Factors Influencing it among Health Sciences Students of Urmia University of Medical Sciences]. *Iranian J Med Educ.* 2013;13(9):753-62.
21. Torshizi M, Varasteh S, Poor Rezaei Z, Fasihi R. [Study habits in students of Birjand University of Medical Sciences]. *Iranian J Med Educ.* 2013;12(11):866-76.
22. Mashayekhi F, Rafati S, Mashayekhi M, Rafati F, Mohamadisardoo MR, Yahaghi E. The relationship between the study habits and the academic achievement of students in Islamic Azad University of Jiroft Branch. *Int J Curr Res Acad Rev.* 2014:182-7.
23. Hashemian M, Hashemian A. [Investigating study Habits of Library and Information Sciences Students of Isfahan University and Isfahan University of Medical Sciences]. *Iranian J Med Educ.* 2014;14(9):751-7.
24. Shiva S, Mansourian A, Vatanpour M, Tirgar F. [The relationship between study skill and academic achievement in dental students of Tehran University of Medical Sciences]. *J Dent Med.* 2015;28(3):239-46.
25. Hosseini SA, Jafari SY, Charkazi R, Bakhsha F. [The relationship between students' study skills and academic achievement]. *Iranian J Med Educ.* 2013;13(1):66-71.
26. Ravari A, Alhani F, Anoosheh M, Mirzaie-Khalilabadi T. [The pattern of time management in college students of Kerman University of Medical Sciences in the year 2006]. *Iran South Med J.* 2008;11(1):76-84.
27. Shackebaei D, Siami S, Firouzabadi H, Eftekhari LM, Rezaei M, Hesari M, et al. Study Skills and their Correlation with Academic Satisfaction and Achievement among Medical and Pharmacy Students in Kermanshah University of Medical Sciences (2013). *Educ Res Med Sci J.* 2015;4(2):46-51.

Study Habits and Related Factors in Students of Nursing and Midwifery College of Dezful University of Medical Sciences in 2015

Yaghoob Madmoli ¹, Ahmad Aslani ², Yosra Ahmadi ², Mahsa Mousavi ¹,
Hamide Mashalchi ^{3,*}, Mehdi Niksefat ¹, Mostafa Madmoli ⁴

¹ MSc Student, Department of Nursing, Student Research Committee, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran

² BSc, Department of Nursing, Student Research Committee, Dezful University of Medical Sciences, Dezful, Iran

³ MSc, Department of Nursing, Faculty member of Dezful University of Medical Sciences, Dezful, Iran

⁴ BSc, Department of Emergency Medical Services, Dezful University of Medical Sciences, Dezful, Iran

* **Corresponding author:** Hamide Mashalchi, MSc, Department of Nursing, Faculty member of Dezful University of Medical Sciences, Dezful, Iran. E-mail: mashalchih@gmail.com

Received: 07 Apr 2017

Accepted: 19 Sep 2017

Abstract

Introduction: Study skills of Students affect the entire educational process and ultimately will affect their careers. This study aimed to investigate the Study Skills and related factors in students of nursing and midwifery college of Dezful University of Medical Sciences.

Methods: This descriptive cross-sectional study was conducted on the census (174 people) of nursing and midwifery college of Dezful University of Medical Sciences. Data collection tools included a standard questionnaire of study skills (PSSHI) and a demographic questionnaire based on self-reporting. SPSS-18 software for data analysis and independent t test, Mann-Whitney and Kruskal-Wallis ANOVA were used.

Results: In this study, 71 individuals were male (40.81%) and 103 were female (59.2%) and of those, 97 were nursing, 15 were operating rooms, and 21 were medical emergency patients. The total score average of students' study skills was 10 ± 46.2 . There were significant relationships in total score of study habits and the school year ($P < 0.001$), location ($P = 0.04$), and hours of study per day ($P = 0.01$). Furthermore, there were significant relationships in ability to read with educational level ($P < 0.001$), location ($P < 0.001$), years of education ($P < 0.001$), and average ($P < 0.001$). There was no significant relationship between learning motivation and gender ($P = 0.93$), but there was a significant relationship between motivation and year of study ($P = 0.01$).

Conclusions: It seems that students do not gain enough study skills and are not familiar with the features and conditions. Therefore, it is recommended to enhance the students' study skill workshops for college freshmen to be included in their curriculum. Following that, upon entering university, they become familiar with these skills which can be effective in academic achievement and enhance academic motivation.

Keywords: Study Skills, Students, Learning, Academic Achievement